

Stene for Brød

Taler

Nils Christian Egede Hertzberg

Dato

6 juni 1890

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Debatt om stemmerett for kvinner

- 1 Jeg maa i sandhed meget beklage, at min personlige Deltagelse i denne Debat har havt en frastøtende virkning paa hr. Arctander, at han i dag finder sig nødt til at fravige en Mening, som han igaar holdt paa. Nu, dette faar jo blive den ærede Repræsentants egen Sag. Jeg kan derom kun sige, at selv om jeg paa
- 5 Forhaand havde vidst, at jeg ved mine Ytringer vilde miste hr. Arctanders Stemme paa den Kant, hvor jeg staar, sa avilde dette ikke havt nogensomhelst Indflydelse paa mine Udtalelser om denne Sag. Jeg har nærmest bedet om Ordet i Anledning nogle Ytringer af Repræsentanten hr. Ullmann angaaende det Standpunkt i denne Sag, som de norske Theologer og deriblandt da ogsaa hr.
- 10 Biskop Heuch og jeg skulde repræsentere. Hr. Ullmann sagde, at vor Betragtning af Kvinden var hovedsagelig af tysk Extraktion, at den faldt væsentlig eller i flere Stykker, hvad det nu var, sammen med Filosofen Schopenhauers, den bekjendte Repræsentant for den pessimistiske Naturalisme. Jeg er saa heldig at være i Besiddelse af nogle Udtalelser om Kvinden af denne
- 15 Schopenhauer, og jeg skal tillade mig, da vi er blevne parallelisere med denne tyske Filosof, at meddele nogle Udtalelser af Schopenhauer:

- «Kvinden er barnagtig, kortsynet, smaalig, med ét Ord: gennem hele Livet et stort Barn; hun tager Skinnet for Væsenet, foretrækker Bagateller for de vigtigste
- 20 Ting; hun tænker i sitt Hjerte, at det er Mandens Bestemmelse at tjene Penge, hendes at sætte dem overstyr; hun er af Naturen uretfærdig. Løven har Klør og Tænder, Oxen Horn til Vaaben; Kvinden har Forstillelse; en fuldstændig sandfærdig Kvinde er en Umulighed; af Naturen hader alle Kvinder hverandre. Kvinden er Manden underlegen, fysisk: i Styrke og Skjønhed, sjælelig: i Talent,
- 25 Skarpsindighed og skabende Fantasi; kun i Forstillelse og Anlæg til Intriger er hun Manden overlegen. Ugifte Kvinder er til ingen Nytte, og en gammel Kvinde vækker kun Modbydelighed; hun er uskikket til at indtage en

30 selvstændig Stilling og bør derfor ikke arve mere end en Livrente, saa meget, at hun kan opholde Livet; thi hendes Letsindighed og Sløseri vilde sætte Kapitalen overstyr.

De gamle Folk, ligesom den Dag idag de asiatiske Folkeslag, har anvist Kvinden en Stilling, som langt bedre passer for hende end vi, med vort gammelfranske
35 Galanteri og vor modbydelige Kvindedyrkelse, hvilken udgjør den høieste Blomst af vor kristelig-germanske Dumhed; denne har kun tjent til at gjøre hende saa arrogant og hensynsløs, at man undertiden maa komme til at tænke paa de hellige Aber i Benares, som i Bevidstheden om sin Ukrænklichkeit indbilder sig, at Alt er dem tilladt. At kalde dette smaavoxne, smalskuldrede,
40 kortbenede Kjøen det smukke, kan kun den af Forlibelse omtaagede mandlige Intelligents. Kloge Mænd tager sig vel ivare for at indgaa Ægteskab.»

Jeg opfordrer Hr. Ullmann til at paavise nogen offentlige Udtalelser i Skrift eller Tale af min Medrepræsentant Hr. Biskop Heuch eller mig eller andre norske
45 Theologer, som kan sammenstilles med saadanne, som jeg her har oplæst af Filosofen Schopenhauer, og hvoraf der findes en Mangfoldighed i hans Udtalelser. Den samme ærede Repræsentant hr. Ullmann gav en bevægelig Skildring af Kvindens Stilling i de fattigere kaar ligeoverfor de Kvinders, som er i velstillede Hjem. Hans Hensigt med denne Kontrast, som han beskrev, var da at
50 vise, hvor nødvendigt det er, at Kvinderne faar Stemmeret. Hvem vil ikke være med paa at lette den fattige Kvinde for mange af hendes Byrder? Hvem vil ikke være med paa at hjælpe de mange ubeskjæftigede Kvinder, som ønsker og trænger en Beskjæftigelse for at forsørge sig, til en saadan Stilling? Jeg tror ikke, der er nogen i denne Forsamling, som ikke vilde være med paa at gjøre dette.
55 Men et andet er at skaffe hende politisk Stemmeret. Jeg tror, at dersom hr. Ullmann og hans Meningsfælder vilde sige til disse stakkels Kvinder: " Her er noget, som skal hjælpe dig; her er politisk Stemmeret", saa tænker jeg, hun vilde sige: "Gjør ikke Nar af mig!" Det vilde være at give hende Stene for Brød.

60 **Kilde**
"Storthingstidende 1890", s.1296.

Emner
Innlegg i Stortinget, Kvinnesak, Likestilling, Stemmerett

65 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/stene-for-brod>